

מתוך סדרת הספרים "לב המועדים"

יהוה לב המועדים

מתוך לב המועדים "חודש אדר פורים"

גליון סא

טעם התענית

שירגיש ההבאות בהזכרת שמו (מדרש אליהו מגילת אסתר עמוד פא).
כעין זה נכתב בספר אסופות כת"י: פעם אחת שאל ההגמון מרגנשבורג את רבי יהודה החסיד, למה אתם דופקים על הכתלים כשאתם מזכירים את המן. אמר לו, כל כך דפיקות שאנו דופקים כך השדים דופקים לו בגיהנום. אמר לו מנא לך. אמר לו בא ואראך. הלך עמו והראהו בפתח גיהנום, וראהו שהכוהן פתח הגמון ואמר, אילו הייתי אצלכם הייתי מסייע לכם להכותו. טעמים נוספים עיין עוד בספר "לב המועדים".

מובא בספרי המקובלים הקדמונים שגזרת המן לא נדחתה אלא שנתקיימה בפורעניות שבאו אח"כ במשך השנים ולכן קבעו להתענות בכל שנה בכדי לבטל את גזרת המן ונע"ש שגזרות שהיו בשנת ת"ח ות"ט היו גזרות שנדחו לשנה הזו רמז לדבר ששתי אותיות נכתבו גדולות ה' ב"חור" (אסתר א ו) ות' ב"ותכתב אסתר המלכה" (אסתר ט כט) לרמז על שנת תח" (שארית ישראל הנקרא חלק שני מספר יוספון, שו"ת שבט הקהתי ח"א פורים סימן כג א). טעמים נוספים עיין עוד בספר "לב המועדים".

הטעם שאין המגילה נקראת מגילת מרדכי או מגילת מרדכי ואסתר שהרי

זכות שיהא נעשה הנס

הטעם שחייבו חכמים לכסוטי ועוד שהרי בכמה מקומות בתורה מוזכר שהוא מכשול גדול כגון בנח ולוט
לפי שבזמן נצחון מרדכי כתיב (אסתר ח יז) "ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם" אך מרדכי רצה לבחון מי הוא המתגיר בלב שלם לשם שמים, ומי עושה כן רק לפנים ושנאתם נשאר בלבו נגד היהודים, לכן צוה על כל היהודים שיקהלו וישתו יין רב וישתכרו, וידועים דברי חז"ל נכנס יין יצא סוד וע"י כך ראה מי שצעק גם בעת שיכרותו "ארור המן ברוך מרדכי" סימן שנתגיר בלב שלם ולבו עמו, ומי שנתגיר ולבו אין עמו כשהינו שיכור יצא סוד והוציא מפיו מה שבלבו וקלל את מרדכי וברך את המן, ואז הרגו, ומכיון שהונהג כן בגזרת מרדכי בעת ההיא לא השתנה המנהג עד היום הזה (אמרי חיים מהמניד מקמניץ עמוד קסו). טעמים נוספים עיין עוד בספר "לב המועדים".

כיון שאסתר מסרה נפשה כשנכנסה למלך אשר דתו להמית הנכנסים, ואף שגם מרדכי מסר נפשו שלא השתחוה להמן, כיון שלא היה מוכרח לעשות כן והיה יכול להחביא עצמו מראית המן או לבקש רשות מהמלך ללכת לעיר או מדינה אחרת, לפיכך אין זה נחשב כמו המסירות נפש של אסתר, שהיא היתה מוכרחה למסור את נפשה לכן המגילה נקראת על שמה (ר' יונתן איבשיץ ישועה גדולה אסתר ט ל).

טעם אחר: משום שהיא שלחה לחכמים כתבונתו לדורות וכיון שהיא נתעוררה שיקבעו לדורות לכן נקראת על שמה (ספר עיני העדה שח"א לר' אליהו הכהן). טעמים נוספים עיין עוד בספר "לב המועדים".

הטעם שימי הפורים חלוקים ביניהם

לפי שלא רצו מרדכי ואסתר שיהיה יום אחד שבו כל כלל ישראל אוכלים ושומחים ומתבטלים מתורה ומצוות לכן קבעו לפורים באופן של יום של זה אינו יום של זה נמצא שכאלה שומחים ומשתכרים אלו עוסקים בתורה (חת"ס תו"מ פרשת תצוה דף פא, ב ד"ה לך, דרשות ח"א דף רה טור ג). טעם נוסף עיין עוד בספר "לב המועדים".

הכאה בחפץ

בשעת קריאת המגילה כשמזכירים את המן נוהגים ל"הכותו" ע"י הקשה בשולחן או לרקוע ברגלים (שו"ע תרצ סעיף יז).

כתב במדרש אליהו כשאומרים ארור המן או מזכירים שמו ושם אשתו ומכין, עושה הקב"ה שירגישו ההבאות כדי שיקבלו צער גדול יען שכל הבאים לעולם כאילו בימיהם נעשה הנס לפי שאם נעשה עצתו לא היו באים לעולם, לכן כל הבאים לעולם צריכים לצער ולכן עושה הקב"ה

לתרומות הערות והארות י. לב בעלי התוספות 6 אלעד 052-7668608

לקבלת העלון במייל: lev17382@gmail.com